

IN MEMORIAM AKADEMIK DRAGUTIN FELETAR (1941. – 2023.) - POKRETAČ, GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK ZNANSTVENOG ČASOPISA PODRAVINA, SVESTRANI GEOGRAF I PROSVJETITELJ¹

Dana 21. lipnja 2023. u Koprivnici je umro akademik Dragutin Feletar, glavni i odgovorni urednik časopisa za geografska i povijesna multidisciplinarna istraživanja *Podravina*, istaknuti hrvatski geograf te neponovljivi i nenadoknadivi prosvjetitelj širokih pogleda. Teško je o Dragutinu Feletaru, svestranom čovjeku i znanstveniku, dati potpunu informaciju na nekoliko stranica znanstvenog časopisa kojem je bio na čelu više od dva desetljeća. U 43 broja uredio je više od 9000 stranica teksta u sklopu kojih je objavljeno više od 450 znanstvenih članaka te oko 600 prikaza knjiga, kataloga, izložba i znanstvenih skupova. Njegov život počeo je u agrarnom društvu, svjedočio je industrijalizaciji, proučavao i podučavao je, a u mirovini doživio postindustrijsko doba, o čemu je također pisao i promišljao.

Iako je u fakultetskim predavanjima pokrивao i hrvatske i globalne teme, ipak mu je u najdubljoj intimi, ali i praksi zavičaj predstavljao glavni program i metodu. Upravo u tome možemo tražiti izvorišta i motive za pokretanje multidisciplinarnog znanstvenog časopisa *Podravina*. Izjava iz jednog intervjua to potvrđuje: »Tu smo došli na jednu od važnih mojih životnih misija. Još od doba Hrvatskog proljeća bio sam uvjeren da se hrvatska povijest (pa

Slika 1. Akademik Dragutin Feletar (1941. – 2023.)
(Foto: Petar Feletar)

¹ Za pisanje ovoga članka koristio sam podatke iz Ljetopisa Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 110-126, Zagreb 2007. – 2023.; novina, vlastitih bilješki te knjige skupine autora (Zvonko Kovač, Mario Kolar, Nevio Šetić, Ružica Vuk itd.): Dragutin Feletar – prinosi za biobibliografiju. Zbornik u povodu 70-godišnjice života, Meridijani, Koprivnica-Samobor 2012., koja sadrži njegovu autobiografiju i bibliografiju radova objavljenih do 2011. godine. Služio sam se i svojim tekstovima: Prof. dr. sc. Dragutin Feletar, Čovjek koji je promijenio kulturnu i znanstvenu sliku Podravine (povodom dodijeljenih mu nagrada), *Scientia Podraviana*, 17, 2003., 6-7; Prof. dr. sc. Dragutin Feletar – neumorni znanstvenik, *Scientia Podraviana*, br. 19, Koprivnica 2005., 2-4; Prof. dr. sc. Dragutin Feletar – uz 65. obljetnicu (1941. – 2006.), *Podravina*, vol. 5, br. 10., Koprivnica 2006., 158-163; 70-godišnjica života prof. dr. sc. Dragutin Feletar, *Geografski horizont*, god. 57, br. 2, Zagreb 2011., 84-86; Akademik Dragutin Feletar (uz 75 godina života), *Podravina*, vol. 15, br. 29, 2016., 209-233; Akademik Dragutin Feletar postao počasni građanin Koprivnice, *Scientia Podraviana*, br. 34, 2020., 24-25; Biobibliografija akademika Dragutina Feletara (2011. – 2021.), u povodu 80 godina, *Podravina. Časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 40, Koprivnica 2021., 189-199; O doprinosima akademika Dragutina Feletara povijesti (u povodu 80 godina života), *Scientia Podraviana*, br. 35, 2021., 32-34; O prinosima Dragutina Feletara gospodarskoj povijesti (u povodu 80. godišnjice života), *Ekonomika i ekohistorija*, 17, 2021., 192-201; Feletar je za sobom ostavio jasan trag ne samo u Podravini i Međimurju, nego u cijeloj državi, *Podravski list*, 26. lipnja 2023., 20-21; In memoriam. Dragutin Feletar (10. srpnja 1941. – 21. lipnja 2023.), *Svestrani geograf*, zaslužni matičar, *Vijenac*, br. 765, Zagreb 29. lipnja 2023.; Na spomen našega velikana – akademika Dragutina Feletara (1941. – 2023.), *Dobravske novine*, br. 60, Donja Dubrava 13. 7. 2023., str. 22; Prof. Dragutin Feletar aus Koprivnica (HR) namhafter Geograph und Verleger, verstobern. In memoriam – Dragutin Feletar (1941. – 2023.), *Panonski list*, 7b/2023., 1-4; In memoriam. Akademik Dragutin Feletar (10. srpnja 1941. – 21. lipnja 2023.), *Meridijani*, br. 227, Samobor 2023., 65-72; Akademik Dragutin Feletar (1941. – 2023.), *Istaknuti hrvatski geograf, pisac i prosvjetitelj*, *Kolo*, 2, 2023., 233-240.

donekle i zemljopis) pisala pogrešnim smjerom: prvo je sastavljena sinteza. Sigurno Šišić, Klaić i drugi tada drugačije i nisu mogli. Jer, da bi se napisala valjana i donekle istinita sinteza, potrebni su sastavni dijelovi. To znači da je neophodno pisati povijesno-geografske studije manjih dijelova Hrvatske, odnosno manjih naselja i subregija. Zato sam se divio studijama gradova i manjih regija jednoga Lopašića, Kempfa, Langa, pa i Horvata. U razvijenim europskim zemljama je do Prvoga svjetskog rata bilo već objavljeno na stotine 'lokalnih' povijesti. Mi i u tom pogledu kasnimo, ali u posljednjih četvrt stoljeća pošlo se dobrim putom: tiskan je veći broj knjiga o općinama i naseljima. Tom sam trendu i osobno nešto pridonio. Lokalnim istraživanjima ostvaruje se više pozitivnih efekata. Prikupi se i znatan dio građe i podataka kojih nema u arhivima, muzejima, knjižnicama i drugim ustanovama. Dobar dio te građe bi propao da se nije istraživalo za lokalnu monografiju. Nadalje, za takve knjige treba itekako brusiti metodologiju. Valja poznavati i europske pristupe, kako bi se iz građe o malom području mogla sačiniti relevantna povijesna priča. Mislim da tu treba tražiti začetke ekohistorije, geoekologije, povijesne demogeografije i sličnih disciplina koje su danas moderne u svijetu. Konačno, dobro poznavanje lokalnih povijesti (koje su zapravo univerzalne) omogućuje pisanje prave (i donekle istinite) sinteze nacionalne (hrvatske) povijesti. Raduje me što upravo Podravina, odnosno istraživači našega kraja, prednjače u Hrvatskoj u ovoj suvremenoj historiografskoj orijentaciji. Takva istraživanja bi valjalo maksimalno podržati i proširiti.«

Potrebu za stručnim časopisom Podravci su osjetili u prvoj polovici 20. stoljeća. Nije slučajno da je, nakon objavljivanja nekoliko brojeva *Zbornika Muzeja grada Koprivnice* (1946. – 1953.) s novim gospodarskim poletom, upravo na Feletarovu inicijativu 1975. godine došlo do pokretanja *Podravskog zbornika* te je do danas izašlo 48 brojeva. U Koprivnici je 1978. godine pokrenut i *Muzejski vjesnik*, a 1989. list povijesnog (povremeno i geografskog) društva Koprivnice *Scientia Podraviana* (objavljeno 36 brojeva). Svakako je najkvalitetniji pomak bio 1981. godine kada je pokrenut uspješni znanstveni časopis *Podravka*, koji je izlazio desetak godina. Dolaskom novog stoljeća Dragutin Feletar odlučio je napraviti novi pomak. Gotovo spontano smo ušli u pokretanje znanstvenog časopisa *Podravina*, pri čemu je Feletar preuzeo ulogu odgovornog urednika. Kako sam tada radio u Nakladnoj kući »Dr. Feletar« dodijelio mi je odgovornost (izvršnog) urednika, čime sam dobio priliku sudjelovati u osmišljavanju ovog znanstvenog časopisa. Zajedno smo 7. svibnja 2001. napravili elaborat o pokretanju novog časopisa, a on je predložio početnu verziju sastava uredništva. U elaboratu je istaknuto kako u suvremenim procesima globalizacije upravo znanje, više nego ikad ranije, postaje osnovni i presudni pokre-

Slika 2. Urednici časopisa Podravina u tiskari Bogadigrafika 2019. godine (Foto: Petar Feletar)

Slika 3. Akademik Feletar vodi sastanak uredništva časopisa Podravina u Koprivnici u studenome 2019. godine (Foto: Petar Feletar)

tač te voditelj razvoja. Spomenuto je kako u ekonomski naprednim zemljama, tako i u Hrvatskoj mora započeti proces decentralizacije visokog obrazovanja, kao i uključivanja svih regija u znanstvena istraživanja. Zbog razine koncentracije školovanih ljudi i dosadašnjih iskustava u istraživačkom znanstvenom radu, Koprivničko-križevačka županija, a posebice grad Koprivnica dosegli su stupanj koji je »zahtijevao kvalitativni pomak na višu razinu«. Feletar je smatrao kako se pomak znanstvenog djelovanja može ostvariti stvaranjem uvjeta za uspješniju suradnju sa stručnjacima iz Zagreba i drugih hrvatskih središta, ali i iz susjednih zemalja i iz svijeta te da se mora ubrzati transfer znanstvenih informacija i tako se uključiti u svjetske znanstvene tokove. Bio je uvjeren da se stručna i znanstvena nastojanja Koprivnice moraju djelotvornije otvoriti svijetu, što ujedno znači da će ljudi Podravine učinkovitije i brže koristiti svjetska dostignuća. Govorio je kako smo u Podravini došli na razinu kada više ne možemo i ne smijemo čekati na priključak svjetskoj znanosti. Ako želimo da se naš grad i kraj, naša poduzeća i naš društveni te kulturni život približe standardima normalnog života razvijenih zemalja, moramo ovladati znanjima. Smatrao je da u stvaranju klime, ali i osiguranju mostova suradnje i transfera ideja, informacija i znanja, vrlo pozitivnu ulogu može odigrati izdavanje novog znanstvenog časopisa. Prema bilješkama koje sam sačuvao, nekoliko dana iza 7. svibnja zajednički smo definirali prijedlog sadržaja prvog broja u kojem je trebalo biti sedam znanstvenih radova i isto toliko prikaza.

Na prvom sastanku uredničkog vijeća održanom 4. srpnja 2001. u Koprivnici podržana je osnovna koncepcija znanstvenog časopisa *Podravina* na način kako ju je predložio Dragutin Feletar te su usvojene konture sadržaja prvog broja, od kojih se kasnije tek neznatno odstupilo. Na sastanku je dogovoreno da će časopis izlaziti dva puta godišnje, kao i da će članovi uredničkog vijeća pomoći da članci budu što kvalitetniji. Zaključeno je da se časopis učini dostupnim na webu, da dio članaka bude objavljan na stranim jezicima, što će omogućiti ulazak časopisa u citatne baze. Sve što je na sastanku zaključeno u prvim je brojevima provedeno. Rad na poboljšanju sadržaja je sustavno nastavljen pa je on relativno brzo uvršten u nekoliko važnih citatnih baza, između ostalih i u prestižnu bazu Scopus.

Iako je u elaboratu o pokretanju navedeno da prvi broj časopisa treba biti predstavljen javnosti za Dana grada Koprivnice, 4. studenoga 2001., uredničko vijeće je odredilo da se predstavljanje pomakne

Slika 4. Na Zrinskom trgu u Koprivnici, nakon sastanka uredništva časopisa Podravina 2019. godine

za 6. prosinca, tj. na blagdan Sv. Nikole, zaštitnika grada Koprivnice, no i od toga se odustalo. Kako bi se lakše održao dogovoreni ritam izlaženja dva broja godišnje, na kraju je objavljivanje prvog broja realizirano početkom veljače 2002. godine. Na početku izlaženja Feletar je zaželio »krhkom brodu«, koji se zove znanstveni časopis *Podravina*, »sretnu plovidbu«. No na početku »plovidbe«, naš »krhki brod« je odmah naišao na »uzburkano more«. Od nekoliko primjera koji na to ukazuju spomenut ću samo kako je na okruglom stolu »o kulturnoj proizvodnji i ponudi u gradu Koprivnici« održanom 27. lipnja 2002. predloženo da bi se *Podravski zbornik* i *Podravina* mogli spojiti u jedan časopis. Predlagač je vjerojatno razmišljao o uštedi, ali nije jasno kako bi se integracija jednog znanstvenog časopisa i godišnjaka koji uglavnom objavljuje popularne ili stručne radove u praksi realizirala. Ako bi nakon spajanja ostao samo *Podravski zbornik*, to bi značilo prestanak izlaženja u dotadašnjem obliku i odustajanje od popularnih tekstova, uz njegovu transformaciju u pretežito znanstveno-stručni časopis. Time bi *Podravina* prestala izlaziti najvjerojatnije nakon prvog ili drugog broja te zapravo bila zaustavljena u prvim koracima. Ako bi po integraciji ostao samo časopis *Podravina*, bila bi velika šteta jer bi se bitno smanjio broj tema i ograničio broj autora koje je okupljao *Podravski zbornik*. Možda je od pomoći bila Mira Kolar-Dimitrijević koja je u kolovozu 2002. koprivničkim lokalnim novinama izjavila da treba održati *Podravski zbornik*, *Podravinu* i glasilo povijesnog društva *Scientia Podraviana*, kao tri odvojene i javnosti potrebne periodičke tiskovine, ističući kako svaka od njih ima svoju društvenu ulogu.

Svjestan brojnih teškoća na početku izlaženja, Dragutin Feletar je pažljivo organizirao javna predstavljanja prvog broja znanstvenog časopisa *Podravina* i s njih slao pomno osmišljene poruke. To je bilo važno jer su lokalni mediji novom časopisu isprva posvetili vrlo malo pozornosti, što je s obzirom na njihov profil razumljivo. Prvo predstavljanje bilo je pred velikim brojem ljudi u velikoj dvorani koprivničke Podravke 20. ožujka 2002. godine. Uz Dragutina Feletara i mene govorili su predstavnici Podravke, koprivničko-križevački župan Josip Friščić, Lučka Lorber s Geografskog odsjeka u Mariboru, direktorica izdavačke kuće Hrvatski zemljopis – Naklada »Dr. Feletar« Petra Somek, pročelnik Geografskog odsjeka PMF-a Dane Pejnović, dekan Filozofskog fakulteta u Zagrebu Neven Budak i profesor zagrebačkog Ekonomskog fakulteta Goroslav Keller. Prvi broj časopisa *Podravina* nakon toga predstavljen je u još nekoliko navrata: u gradskoj vijećnici u Ludbregu 18. travnja 2002., u Osnovnoj školi Drnje 25. travnja, u Podravskom domu u Zagrebu (Ilica 75) 5. lipnja, na Sajmu knjiga »pod šatorom« na Zrinskom trgu u Koprivnici 26. listopada itd. Drugi broj, objavljen u studenome 2002. promoviran

Slika 5. Na znanstvenom skupu o Nikoli Zrinskom u Čakovcu 2016. godine

je 21. prosinca 2002. u Pučkom otvorenom učilištu (tzv. zgradi Veleučilišta) na koprivničkom Trgu bana Josipa Jelačića, a osim urednika Dragutina Feletara i Hrvoja Petrića govorili su direktorica izdavačke kuće Meridijani Petra Somek, jedan od autora i Podravkin manager Goran Markulin te gradonačelnik Koprivnice Zvonimir Mršić. Tom je prigodom lokalni medij zapisao: »Ovaj časopis za multidisciplinarna istraživanja od velikog je značaja za Podravinu i Koprivnicu koja odnedavno ima i Veleučilište gdje (časopis) Podravina pokretana golemom duhovnom i intelektualnom snagom također vidi svoje mjesto. Dobro je stoga da su to i drugi prepoznali pa se kao sunakladnici potpisuju Koprivničko-križevačka županija. Grad Koprivnica, Podravka Koprivnica, Podravska banka Koprivnica te INA Naftaplin Đurđevac-Molve. Svi oni Podravinu opravdano gledaju kao jedan od bitnih čimbenika u razvoju nove intelektualne snage koja nam je potrebna kako bi uhvatili korak s naprednim svijetom. A da je tome tako, pokazalo se već kod izlaska prvog broja čija je naklada gotovo u cijelosti distribuirana i rasprodana, a u znanstveno-stručnu razmjenu institutima i zavodima širom svijeta poslano je oko 150 primjeraka. Zasad se Podravina referira u ABSTRACTS JOURNAL iz Moskve te u HISTORICAL ABSTRACTS; ABC CLIO Library Santa Barbara iz Californije.« Idućih godina je »krhki brod« zaplovio prema mirnijim vodama koje su postale još mirnijima kada je vrijednost časopisa prepoznalo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, koje je niz godina pomagalo njegovo objavljivanje.

Mnogo je toga u vezi sa znanstvenim časopisom *Podravina* Dragutin Feletar promišljao vizionarski. U situaciji kada je u Koprivnici djelovao samo dislocirani studij ekonomije, mislio je kako je važno nastaviti decentralizacijom visokog obrazovanja i znanstvenog rada općenito te je kao dio toga procesa vidio pokretanje znanstvenog časopisa *Podravina* smatrajući da bi ovaj časopis trebao obavljati nekoliko važnih funkcija: od poticanja stručnjake na istraživanje, na nove ideje i inovacije, okupljanja znanstvenika oko časopisa do otvaranja stalnije suradnje i transfera znanja s drugim hrvatskim središtima (osobito Zagrebom), ali i s europskim i svjetskim znanstvenim centrima. Držao je također kako bi časopis mogao biti inicijator znanstvenih kolokvija i simpozija s temama zanimljivim za Koprivnicu i

Slika 6. Sa zmajskom braćom i sestrom pred starom školom u Virju 2016. godine

Podravinu, čime bi pridonio transferu znanja i poticanje razvoja. S vremenom se to sve počelo ostvarivati.

U početku se Feletar nadao kako multidisciplinarni časopis *Podravina* možda može biti i inicijator osnivanja koprivničkog Instituta za znanstvena istraživanja s težištem na društvenim i humanističkim znanostima tako da se oko časopisa okupi početna jezgra suradnika. Praktičnu realizaciju te ideje u idućim je godinama pokušavao osnivanjem Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koji bi imao sjedište u Koprivnici. Nažalost, ta inicijativa nije uspjela kao što nije realizirano ni da se u Koprivnici osnuje Podružnica Hrvatskog instituta za povijest. Koprivnica je u međuvremenu postala sveučilišni grad pa se od 2015. kao suizdavač časopisa priključilo Sveučilište Sjever (od broja 28), uz Povijesno društvo Koprivnica koje je iste godine, ali neznatno ranije, također ušlo među suizdavače (od broja 27). To je donijelo nove suradnike i napravilo tematsko osvježenje.

Dragutin Feletar rođen je 10. srpnja 1941. godine u Velikom Otoku, u tadašnjoj općini Đelekovec, a današnjoj općini Legrad, sada u Koprivničko-križevačkoj županiji. Roditelji su se u Veliki Otok doselili iz Donje Dubrave, u današnjoj Međimurskoj županiji, gdje su se i vratili odmah nakon Drugoga svjetskog rata. Osnovnu školu polazio je u Donjoj Dubravi (1948. – 1952.) i Kotoribi (1952. – 1956.), a gimnaziju u Varaždinu (1956. – 1960.). Od 1960. do 1965. studirao je na Geografskom odjelu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (diplomirao je kod akademika Josipa Roglića na temi »Industrija Međimurja«). Na Geografskom odjelu PMF-a od 1971. do 1973. polazi poslijediplomski studij, a kao magistarski rad priznata mu je tada objavljena obimna geografsko-povijesna monografija »Podravina«. Doktorsku disertaciju na temu »Industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Podravine« obranio je 1982. pod mentorstvom profesora Velimira Rogića. Od 1965. do početka 1983. Dragutin Feletar proveo je uglavnom u novinarstvu te prosvjeti i kulturi. Već kao gimnazijalac pokrenuo je izviđačke odrede u Donjoj Dubravi, Kotoribi i Donjem Vidovcu te pokrenuo šapirografirane novine *Međimurski izviđač* (1958. – 1959.). Od tada vrlo aktivno surađuje u lokalnim novinama, osobito u čakovečkom tjedniku *Međimurje*, kasnije i u *Vjesniku* i na Radio-Zagrebu. Kao apsolvent jednu školsku godinu (1964. – 1965.) radi kao učitelj geografije i povijesti u Osnovnoj školi u Donjoj Dubravi, gdje vodi i učeničke grupe mladih novinara, geografa i meteorologa te objavljuje šapirografirane novine *Dubravčan*. Kao već afirmirani novinar zapošljava se 1966. u tjedniku *Međimurje* u Čakovcu, gdje radi do početka 1970. godine. Tu je objavio nekoliko tisuća članaka, od kojih su osobito zapažene bile repor-

Slika 7. Prigodom dobivanja nagrade Vjekoslav Klaić s ostalim nagrađenima u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 2016. godine (Foto: Hrvoje Petrić)

taže o ekonomskim temama, ali i feljtoni iz povijesti i o geografskim značajkama Međimurja. Čakovečki ogranak Matice hrvatske izdao je prvu njegovu knjigu »Iz povijesti Međimurja« 1968. godine, koja obuhvaća niz povijesnih feljtona. Iste je godine bio među osnivačima Radio Čakovca i njegov prvi urednik. Godine 1969. među osnivačima je i izdavanja *Međimurskog kalendara* te 1970. i Kulturno-prosvjetnog društva Zrinski u Čakovcu. To je društvo nastavilo izdavati *Kajkavski kalendar* (1970., 1971., 1972.) te uz kulturnu djelatnost pokrenulo i bogatu biblioteku kajkavske poezije i knjiga geografsko-povijesnog sadržaja. U toj je biblioteci tiskano i prvo Feletarovo znanstveno djelo – monografija »Legrad« (1971.) te zbirka pjesama »Moje Međimurje« i vrlo popularno djelo »Stari gradovi i dvorci sjeverozapadne Hrvatske« (koautor Tomislav Đurić, doživjelo je pet izdanja). Krajem 1960-ih i početkom 1970-ih Feletar, uz suradnju u hrvatskim nacionalnim medijima, aktivno surađuje i u koprivničkom *Glasu Podravine*, gdje je bio i profesionalni urednik od kraja 1969. do sredine 1970. godine. Potom radi kao urednik tvorničkog lista *GK Međimurje* u Čakovcu (1970.) te prelazi za profesionalnog tajnika u Kulturno-prosvjetno društvo (KPD) Zrinski koje je osnovao. Uz aktivnu folklornu družinu, pjevački zbor i drugih sekcija, KPD Zrinski bio je vrlo aktivan i u ukupnoj kulturnoj politici u Čakovcu i Međimurju. Među ostalim bio je i organizator »Karavane putovima Zrinskih i Frankopana« 1971. te niza skupova i priredbi, uglavnom vezanih uz povijest Zrinskih. Kada je KPD Zrinski uslijed kraha Hrvatskog proljeća morao prekinuti s radom početkom 1972., Feletar kratko odlazi na radno mjesto voditelja Izdavačkog odjela Tiskarsko-izdavački zavod Zrinski u Čakovcu te u toj tiskari radi do 1. veljače 1973. godine.

Dragutin Feletar je radnu karijeru potom nastavio u koprivničkom poduzeću Podravka, gdje radi do 1. veljače 1983. godine. Tamo je najprije radio kao novinar i urednik u tvorničkom listu *Podravka*, a potom kao direktor Podravkinog Centra za kulturne djelatnosti. Zahvaljujući djelovanju Dragutina Feletara Podravka u to vrijeme slovi kao važna kulturna točka u Hrvatskoj. Uz to nastavlja se razvijati u stručnom i znanstvenom pogledu, objavivši veći broj knjiga i radova u znanstvenim časopisima, a sudjeluje i na nekoliko (međunarodnih) znanstvenih skupova (Haag, Zagreb, Göttingen, Bognor Ridges, Ljubljana). Tada piše i nekoliko svojih najznačajnijih knjiga, poput monografije »Podravina« (1973.),

Slika 8. Akademik Feletar potpisuje svoju zbirku pjesama »Zabrani versi« nakon predstavljanja u Koprivnici 2018. godine (Foto: Hrvoje Petrić)

»Glazbeni život Koprivnice« (1977.), »Podravka« (1980.), »Studije i radovi o Podravini« (1982.), »Stare građevine istočne Hrvatske« (1983.) itd. Osobito je aktivan u istraživanju gospodarske povijesti sjeverozapadne Hrvatske te je, uz obimnu monografiju Podravke, u tom razdoblju objavio i knjige o čakovečkom tiskarstvu, tekstilnoj industriji Čakovca, drvnjoj industriji Međimurja, tekstilnoj industriji Zaboka, koprivničkom tiskarstvu, sisačkoj Segestici, prehrambenoj industriji Hoča kraj Maribora i Umaga, drvnjoj i obučarskoj industriji Koprivnice, varaždinskom i koprivničkom bankarstvu, bravarstvu u Zagrebu, šumarstvu i drvnjoj industriji u Podravini i Novskoj itd. Uz to, osnovao je i kulturno-umjetničko društvo Podravka, s jednim od najboljih pjevačkih zborova u Hrvatskoj te likovnom, književnom i drugim sekcijama, kao i izdavačkom djelatnošću. Osmislio je i bio među osnivačima jednog od prvih industrijskih muzeja u Hrvatskoj – Muzeja prehrane Podravka u Koprivnici (1982.). U tome razdoblju života Feletar je vrlo zaslužan i za razvoj kulturnog života Koprivnice i Podravine, baveći se prosvjetiteljskim aktivnostima (predstavljanja, stručno-znanstveni skupovi, predavanja, kulturne manifestacije, tribine, izložbe i sl.). U sklopu Muzeja grada Koprivnice 1975. pokrenuo je izdavanje godišnjaka *Podravski zbornik* te do 1980. bio urednik tog izdanja koje je preokrenulo dinamiku stručnih i znanstvenih istraživanja u Koprivnici i Podravini pa i šire. Pokrenuo je 1977. i izdavanje publikacija u sklopu biblioteke *Podravskog zbornika*, u kojoj je do danas izašlo više od pedeset knjiga.

Početkom 1983. primljen je kao nastavnik na Geografski odjel PMF-a, gdje je iste godine postao asistent pa docent. Za izvanrednog profesora izabran je 1988., znanstvenog savjetnika 1991., redovitog profesora 1993. te za redovitog profesora u trajnom zvanju 1999. godine. Kao sveučilišni profesor razvio je nekoliko kolegija, među kojima je primarna bila Industrijska geografija. Treba istaknuti kako je Dragutin Feletar bio među početnicima razvoja industrijske geografije ne samo u Hrvatskoj, nego i na susjednim prostorima. Kao industrijskoga geografa zanimala ga je veza između proizvodnje i prostora, što je uvijek nastojao promatrati u »dugom trajanju«. Široko otvoren za primanje novih smjerova u geografiji, unosio je u edukacijski prostor novosti iz zapadnoeuropskih geografskih škola, posebno

münchenske škole. U osamdesetim godinama 20. stoljeća, kada je u našim prostorima industrija bila još glavna gospodarska djelatnost, Feletar je već sa svojim radom slijedio novu geografsku paradigmu koja je vidljiva u njegovim radovima. Tada se uglavnom bavio definiranjem novih lokacijskih faktora koji bitno utječu na razvoj nove industrije i koju geografska struka u to vrijeme nije prepoznala kao bitnu za funkcionalne promjene u prostoru postindustrijskog doba. Tako je povezo elemente fizičke i industrijske geografije u kompleksnu cjelinu razumijevanja prostornih promjena. Sustavno se bavio analizom industrije kao najvažnije privredne djelatnosti i razradom njezine strukture, odnosom među industrijskim granama i odnosom industrije prema drugim gospodarskim granama te osobito analizom industrije kao važnog čimbenika transformacije geografskog prostora. Pri tome je uvodio kvantitativne i grafičke metode u industrijsku geografiju, ali usmjeravao se i prema geoekološkom pristupu proučavanju sekundarnog sektora. Uz to je sustavno pridonosio unapređenju historijske geografije obradom niza mjesta i općina, osobito u sjevernoj Hrvatskoj, postavivši specifičnu metodologiju.

Osim industrijskom geografijom, bavio se i drugim granama socijalne geografije čvrsto vjerujući da je procese i funkcije u kompleksnom geografskom prostoru nemoguće sagledati i objasniti bez komparacije i utvrđivanja međusobnih uzročno-posljedičnih veza svih čimbenika koji utječu na transformaciju. Njegova tumačenja društvene tranzicije, prijelaza na tržišnu ekonomiju i s time povezanog prestrukturiranja gospodarstava, generacijama njegovih studenata otvorila su novu perspektivu razumijevanja aktualnih zbivanja u Hrvatskoj, njenom okruženju, ali i globalno, uostalom mnoge njegove procjene društveno-ekonomskih promjena iz osamdesetih godinama 20. stoljeća pokazale su se točnima tijekom sljedećih desetljeća.

Svoje znanje prenosio je na nekoliko zagrebačkih fakulteta, a održao je i pozivna predavanja na sveučilištima u Mariboru, Ljubljani, Puli, Beogradu, Skoplju, Sarajevu, Prištini, Pečuhu, Budimpešti, Münchenu, Göttingenu, Zadru, Osijeku, Rijeci, Ostravi i Lodzu. Bio je mentor velikom broju diplomata, magistranata i doktoranata. Na PMF-u je obnašao i brojne rukovodeće funkcije: bio je predstojnik Zavoda za geografiju i prostorno uređenje (1990. – 1998.), predstojnik Zavoda za regionalnu geografiju i metodiku (1999. – 2002.), pročelnik Geografskog odsjeka (1998. – 1999.), voditelj Poslijediplomskog studija na Geografskom odjelu (1999. – 2000.), prodekan za financije PMF-a (2002. – 2004.) i dekan PMF (2004. – 2006.). Uz to je bio i tajnik i predsjednik Saveza geografskih društava Hrvatske (1984. – 1987.). Bio je i urednik znanstvenog časopisa *Geografski glasnik* (1986. – 1989.), *Geografski horizont* (1986. – 1989.), *Geographica Iugoslavica* (1989. – 1990.), *Geographical Papers* (1986. – 1988.) i drugih.

Bio je iznimno aktivan u razvijanju hrvatske geografije, kulturne i gospodarske povijesti te visokog obrazovanja. Bio je predsjednik Upravnog odbora SIZ-a (kasnije Fonda) osnovnih škola Hrvatske početkom 1990-ih, a kasnije i član Senata Sveučilišta u Zagrebu i kolegija rektora te član Prosvjetnog savjeta Ministarstva prosvjete Hrvatske, član Matičnog povjerenstva za geoznanosti Sveučilišta u Zagrebu (1992. – 1998.) itd. Bio je zaslužan i za razvoj geografije na Sveučilištu u Mariboru te za osnivanje Geografskog odjela Sveučilišta u Zadru. Razvoju geografije pridonio je i kao član uredništva desetak geografskih i ekoloških časopisa s hrvatskih sveučilišta te iz Slovenije i Bosne i Hercegovine. Godine 2005. bio je urednik koautor monografije o zagrebačkom Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Vodio je i bio član timova u desetak znanstvenih projekata s područja geografije, demografije i prometa te teritorijalnog ustroja Hrvatske, a člancima je nudio rješenja za niz društvenih problema.

Godine 1993. u Koprivnici je osnovao (obiteljsku) izdavačku kuću – danas Meridijani sa sjedištem u Samoboru. U sklopu Meridijana uredio je više od 200 knjiga i udžbenika. Od 1994. do 2022. bio je glavni i odgovorni urednik časopisa *Hrvatski zemljopis* (danas *Meridijani*) te je uredio 221 broj toga časopisa za popularizaciju geografije, povijesti i ekologije, a u sklopu djelatnosti izdavačke kuće Meridijani bio je među pokretačima triju znanstvenih časopisa: *Podravina*, *Ekonomika i ekohistorija* i *Donjomedimurski zbornik*.

Cijeli radni vijek bavio se prosvjetiteljstvom i popularizacijom znanosti, pogotovo geografije, povijesti, demografije, povijesti umjetnosti i etnologije. S tih je područja objavio na stotine popularnih članaka u tiskovinama, na radiju i televiziji, svake godine održavao je javna predavanja, sudjelovao na predstavljajima knjiga, na seminarima i radionicama itd. U gradu gdje je živio osnovao je Povijesno

društvo Koprivnica (1984.), Geografsko društvo u Koprivnici (1985.) i Ekološko društvo u Koprivnici (predsjednik od 1989. do 1992.).

Kao Zmaj Velikootočki posebno je bio vezan uz Družbu »Braća Hrvatskoga Zmaja«, čijoj je obnovi sustavno pridonosio te je od početaka obnove bio suorganizator niza događanja, predavač, podupiratelj, ali i član Nadzornog odbora. Godinama je radio na osnivanju Zmajskog stola u Čakovcu, kojemu je bio prvi pročelnik od ustoličenja 1999. godine. Osim toga, pomagao je pri osnivanju Zmajskih stolova u Varaždi-

Slika 9. Prizor s predavanja na znanstvenom skupu u Goli, prosinac 2022. godine (Foto: Hrvoje Petrić)

nu i Križevcima. Pod njegovim pročelništvom Zmajski stol u Čakovcu razvio je bogatu aktivnost, od koje ističem samo organiziranje i financiranje podizanja spomenika na mjestu gdje se od 1661. do 1664. nalazila utvrda Novi Zrin uz rijeku Muru, nedaleko od Donje Dubrave 2001. godine. Njegov je rad bio prepoznat pa je 2004. dobio Zmajsku medalju. Kao jedan od najuglednijih članova izabran je 2006. za VIII. velikog meštra Družbe »Braća Hrvatskoga Zmaja«. Na toj je odgovornoj dužnosti ostao do 2011. godine. Između 2006. i 2011. u Kuli nad Kamenitim vratima održana su 192 događanja, ne računajući zasjedanja Meštarskog zbora, u Starom gradu Ozlju, za čiju se obnovu posebno brinuo, bilo je 48 događanja, a u zmajskim stolovima oko 380 raznih događanja i brojna sijela. Dodajmo da su u tome razdoblju osnovani zmajski stolovi u Pazinu, Požegi, Virovitici, Bjelovaru i Sisku. U vrijeme kada je bio veliki meštar Družba je nastavila s intenzivnom djelatnošću podizanja 20 spomenika (između ostalih kralju Zvonimiru u Kninu, rondel velikana - Strossmayer, Ružičke, Prelog u Osijeku, Nikoli VII. Zrinskom u Donjoj Dubravi, Boži Milanoviću u Kiringi, Franji Tuđmanu u nekoliko mjesta itd.) i 27 spomen-ploča, organizirala 18 znanstvenih skupova, objavila 35 publikacija, a obnovljeno je izdavanje *Zmajskih vijesti*. Red Zlatnoga Zmaja dodijeljen mu je 20. studenoga 2010., a uručen 12. ožujka 2011. godine.

Uz osnivanje multidisciplinarnog znanstvenog časopisa *Podravina* (2002.), također je bio pokretač i/ili urednik nekoliko časopisa za popularizaciju znanosti ili periodičkih publikacija – *Podravski zbornik* (1975.), *Muzejski vjesnik* (1978.), *Geografski horizont* (1986.), *Rugjer* (1996.), *Meridijani* (1993.), *Hrvatske obljetnice - Zmajski stol u Varaždinu* (2000.), *Zmajske vijesti* (2007.), *Virje na razmeđu stoljeća* (2011.) i drugih.

Za znanstveni, stručni i društveni rad akademik Feletar dobio je brojna priznanja, primjerice Odlikovanje predsjednika Republike Hrvatske Red Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića (2002.), Nagrada za životno djelo Koprivničko-križevačke županije (2002.), Nagrada za životno djelo Grada Koprivnice (2005.), Spomen-medalja Sveučilišta u Zagrebu (2006.), Nagrada za znanost Sveučilišta u Zadru (2006.), Nagrada Zrinski Međimurske županije (2018.). Proglašen je za počasnog građanina Općine Legrad (2018.), Općine Donja Dubrava (2018.), Grada Koprivnice (2020.) i Koprivničko-križevačke županije (2021.). Dobitnik je Godišnje državne nagrade za popularizaciju znanosti (2004.), priznanja Europski vitez kulture u Budimpešti (2011.), Nagrade »Vjekoslav Klaić« za popularizaciju povijesti (2016.) i drugih.

Slika 10. S radnog sastanka u Donjoj Dubravi 12. svibnja 2023. godine (Foto: Hrvoje Petrić)

Desetljećima je surađivao s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti. Bio je suurednik i koautor obimnog »Virovitičkog zbornika« u izdanju Akademije (1986.), potom od 1989. do 1993. voditelj timova za izradu idejnih projekata brzih cesta Sveta Helena-Vrbovec-Koprivnica-Gola, Vrbovec-Bjelovar-Virovitica i prometnog čvora Vrbovec u sklopu Znanstvenog savjeta za promet HAZU. Za člana suradnika Akademije izabran je 2006., a za redovitog člana (akademika) 2016. godine. Od 2019. bio je voditelj Odsjeka za etnologiju (i urednik časopisa *Zbornik za narodni život i običaje*), a od 2021. do smrti vodio je Zavod za znanstvenoistraživački rad HAZU u Bjelovaru (i bio urednik tamošnjeg časopisa *RAD*) te od 2018. godine glavni urednik časopisa *RAD Razreda za društvene znanosti*. Također je bio i član Znanstvenog vijeća križevačkog Zavoda HAZU te član Odbora za nagrade i Odbora za utvrđivanje postojanja djela koje nije u skladu s ugledom i dostojanstvom člana HAZU.

Dragutin Feletar napisao je mnogo: kao autor i koautor objavio je oko 90 znanstvenih i stručnih knjiga te 37 udžbenika iz geografije za osnovne i srednje škole. U domaćoj i inozemnoj znanstvenoj periodici objavio je 297 radova te još oko 350 stručnih i značajnijih popularnih članaka te na tisuće novinskih članaka. Razvio je plodnu suradnju sa znanstvenicima iz 20-ak zemalja, a održao je izlaganja na 216 znanstvenih i stručnih skupova (u većem broju skupova bio je predsjednik i član organizacijsko-znanstvenih odbora). Uz to je napisao i 164 predgovora u knjigama ili katalozima te bio recenzent velikom broju znanstvenih radova i knjiga. Da je osobnost širokih horizonata i velike stvaralačke energije koja se dokazala u književnom radu, uz izuzetno pozitivne književne kritike, govori i podatak da je pisac vrlo zapažene knjige putopisa, četiri zbirke hrvatskih kajkavskih pjesama te jedne pjesničko-književne mape.

Poznato mi je da je imao planova za pisanje još niza članaka i nekoliko knjiga, a jedna od njih trebala je biti obimna dvotomna monografija Podravine. Da je na tome ozbiljno radio svjedoči njegova izjava u jednom od intervjuja: »Sanjam o završetku ovoga projekta, odnosno o izdavanju kompleksne zemljopisno-povijesne monografije Podravine, barem u dva podeblja toma. Na tome već godinama zdušno radim. Iako su se prilike za izdavanje knjiga bitno promijenile i pogoršale, nadam se da će me Bog poživjeti da završim ovaj projekt.« Nakon završetka monografije o Podravini želio je napisati identičnu sintezu za Međimurje. To bi se najvjerojatnije ostvarilo da je poživio još neko vrijeme, tim više što je, unatoč visokim godinama, djelovao kao da ima neiscrpnju energiju i optimizam. K tome treba dodati njegovo golemo znanje i iskustvo, ali i talent za pretvaranja brojnih ideja u djela, od kojih su mnoga trajne vrijednosti.

Osim u časopisu *Podravina*, sveukupan stvaralački ambijent koji je godinama kreirao isprva u Međimurju i Podravini, a kasnije putem časopisa *Hrvatski zemljopis (Meridijani)*, imao je važnu ulogu u odlukama mnogih mladih ljudi pri izboru studija. Mnogima je od njih bio mentor pri pisanju diplomskih (i drugih) radova te u pravom smislu te riječi učitelj. Strast za djelatnostima kojima se bavio prenio je i na svoju djecu – kćer Petru, koja se usmjerila na nakladništvo i povijest umjetnosti, te na sina Petra, koji je kao geograf i društveni djelatnik nastavio temeljnu očevu struku i aktivističku djelatnost. Dragutin Feletar utjecao je i na brojne druge suradnike, prijatelje, studente, kolege, a često svojim javnim istupima i na širu javnost. Pomagao je u afirmaciji mnogima, a meni osobito, na čemu mu najbolje mogu zahvaliti radom. Razmišljao je vrlo široko, multidisciplinarno. Nedvojbeno je uz znanje, rad i upornost bio i vrlo talentiran. Nije mu mogao proći dan bez promišljeno napisane barem jedne stranice teksta na električnom pisačem stroju, a unatoč visokoj životnoj dobi, gotovo do zadnjeg je trena golem trud ulagao u uređivanje časopisa *Podravina*. Pokretao je sve oko sebe brzinom koju je ponekad bilo teško pratiti. U svemu što je radio djelovao je iznimno dinamično, bez »praznog hoda«, premalo se odmarajući pa ne čudi što neki smatraju kako je Feletar na neki način uspio proživjeti nekoliko života u jednom. Uz to je znao okupljati i podržati mnoge te se stoga nije teško složiti s onima koji razmišljaju da je akademik Feletar zapravo bio svojevrсна institucija, a važan dio tog razmišljanja je zacijelo i aktivnost vezana uz uređivanje i objavljivanje 43 broja znanstvenog časopisa *Podravina*. U svakom slučaju, njegovo znanstveno, stručno, književno i sveukupno javno djelovanje iziskuje buduću podrobniju i objektivnu analizu.

Plovidba »krhkog broda« koji se zove znanstveni časopis *Podravina* pod sigurnom je »kapetanskom«, ali ujedno i »kormilarskom« rukom Dragutina Feletara tijekom više od dva desetljeća zaista bila sretna, iako povremeno vrlo nemirna. »Krhki brod« uspio se provući između Scile i Haribde te je časopis *Podravina* aktivno okupljalište znanstvenika i stručnjaka, posebice mlađih, ali i mjesto suradnje te transfera znanja. Privučena je suradnja iz šest država - prvenstveno povjesničara, geografa, arheologa, demografa, ekonomista te stručnjaka iz još nekih disciplina. Okupljanje znanstvenika i njihovo pojačano zanimanje za Podravinu od Dolomita do Dunava - najveći je uspjeh časopisa *Podravina*. Stoga nakon 43 broja sa zadovoljstvom možemo napomenuti da su misija i vizija ovoga časopisa, na način kako ih je na početku zacrtao Dragutin Feletar, u potpunosti ostvarene i da je »krhki brod« uplovio u luku iz koje će uskoro nastaviti svoju plovidbu, na način kako je to zacrtao njegov prvi »kapetan«.

Hrvoje PETRIĆ